

Arenduskoja LEADER strateegia erileht

25. juunil 2008. aastal võetakse MTÜ Arenduskoja üldkoosolekul vastu LEADER tegevuspiirkonna strateegia programmiperioodiks 2009–2013.

Strateegia koondab endas informatsiooni tegevuspiirkonna olukorrast, arengust ning kogu piirkonna ja erinevate sihtgruppide vajadustest. Peamiselt sätestab dokument tegevuspiirkonna prioriteetid, eesmärgid ja tegevused järgneva viieks aastaks.

Arenduskoda tellis strateegia koostamise OÜ KT Europroject Management konsultandilt Tiina Vilult.

Lähtudes tegevusgrupi vajadustest valiti välja kaks peamist prioriteeti:

- elukeskkonna parandamine;
- uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine, et tõsta piirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses.

Prioriteetide täitmiseks on

seatud eesmärgid ja välja töötatud võimalikud meetmed, mis viiakse ellu igal aastal järgneva aastaks koostatava rakenduskava kaudu. Lisaks LEADERile otsitakse tegevuspiirkonna strateegia elluviimiseks finantseerimisvõimalusi ka teistest programmidest ja fondidest.

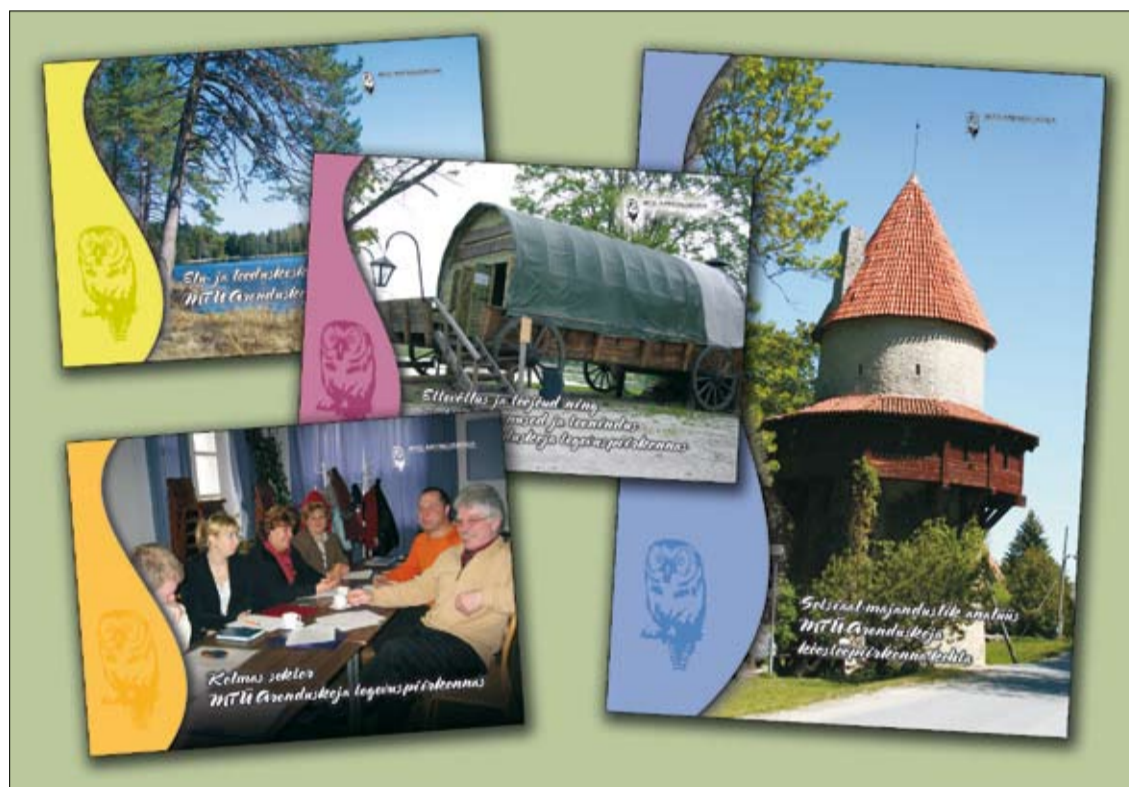
Töö koostamisel on kasutatud materjalidena uuringuid, kehtivaid strateegiaid ning tegevuspiirkonna kohalike omavalitsuste arengukavasid.

Käesolevas lehes tutvustame lühidalt koostatud strateegia sisu. Strateegiaga saab tutvuda arenduskoja kodulehele (tapa.ee/arenduskoda) ja strateegiat on koostatud ka eraldi trükis, mis on olemas kõikides liikmesomavalitsustes (Ambla, Kadrina, Kuusalu, Tapa ja Vihula vald ning Loksa linn).

Heiki Vuntus,
arenduskoja tegevjuht

Strateegiakoostamise protsessi mõttetalgud (ülemine foto) viis läbi strateegiakonsultant Tiina Vilu (alumine foto). Fotod Heiki Vuntus

Strateegiakoostamise perioodil läbiviidud uuringute tulemused kajastuvad arenduskoja väljaantud trükistes.

Foto Heiki Vuntus

MTÜ Arenduskoda

MTÜ Arenduskoja põhieesmärk on kohaliku initsiatiivi ning kohaliku elu arendamine, tegevuspiirkonna integreeritud strateegia koostamine, elluviimine ja arendamine tuginedes kolme sektori partnerlusele. Arendades tegevuspiirkonda (Tapa, Kadrina, Vihula, Kuusalu ja Ambla vallad ning Loksa linn) kui tervikut, lähtudes piirkonna ja sihtgruppide vajadustest ning arvestades piirkonna iseärasusi. Samuti on eesmärgiks parendada elukeskkonda ning tõsta piirkonna atraktiivsust elanikele, ettevõtetele, külalistele, tuginedes peamiselt erinevate sektorite partnerlusele.

MTÜ Arenduskoda ajalugu ulatub 1994. aastasse. 1994. aasta novembris asutasid Riigi Tööturuamet ja Tapa linn koostööna ME Rehabilitaermiskeskus, mis võimaldas piirkonna elanikel täiendada oma keelteoskust, õppida arvutit ja osaleda mitmesugustel loengutel. Asutus reorganiseeriti 1997. aasta augustis ja kannab sellest ajast nime MTÜ Arenduskoda. MTÜ Arenduskoja moodustasid siis kuus omavalitsust (Tapa linn, Tamsalu linn, Saksi vald, Tamsalu vald, Kadrina vald, Lehtse vald) 1. augustil 1997. aastal ning hakati tegema koostööd Tapa Linnavalitsuse ja mitmete teiste organisatsioonidega, et edendada piirkonna hariduselu ja aidata kaasa jätkuvale majandusarengule nii Tapal kui

ümbrivas piirkonnas. Aastatel 2001–2005 ei kuulunud Kadrina vald MTÜ liikmete hulka. 12. juunil 2006. aastal reorganiseeriti MTÜ Arenduskoda LEADER-programmi nõuetele vastavaks tegevusgrupiks.

MTÜ Arenduskoja LEADER tegevuspiirkonna moodustavad Kadrina, Tapa ja Vihula vald Lääne-Viru maakonnast, Kuusalu vald ja Loksa linn Harju maakonnast ning Ambla vald Järva maakonnast. 25. juuni 2008. aasta seisuga on MTÜ Arenduskodal 29 liiget (6 omavalitsust, 12 kolmanda sektori esindajat, 11 äriühingut). MTÜ Arenduskoda juhatus on 7- ja üldkoosolek 29-liikmeline, mis eelkõige näitab kohalike algatusgruppide aktiivsust ja Arenduskoja vajalikkust piirkonnas.

MTÜ Arenduskoda büroo asub Tapa vallavalitsusele kuulavas hoones (Roheline 19, Tapa linn). MTÜ Arenduskoda rendib hoones ruume (144 m²). Asukoha valikul oli peamiseks olemasoleva organisatsiooni asukoht piirkonnas, vajalikud töötajad ning vajalik tehniline baas. Arenduskodal on koduleht aadressil www.tapa.ee/arenduskoda. MTÜ Arenduskoda on avatud tööpäevadel kell 9–16. Arenduskojas asub avalik internetipunkt, mis on avatud tasuta kõigile soovijatele kell 11–16. Arenduskoja juures tegutseb registreeritud ja koolitusluba omav erakool Arenduskoja

Koolitus. Koolitusluba kehtib 2011. aasta lõpuni. Arenduskojas on kaks 25–30-kohalist õppeklassi, üks neist on varustatud ka spetsiaalselt keeleõppimiseks vajaliku tehnikaga ja üks arvutiklass, milles on 10 kaasaegset ja uut arvutit arvutikoolituse läbiviimiseks (uendati 2008. aasta kevadel). Arenduskodal on olemas videoprojektor, kaks grafoprojektorit, videomakk, teler, faks jms.

MTÜ Arenduskoda töötajate koosseis: tegevjuht (Heiki Vuntus) ja juhiabi-tehniline sekretär (Anneli Serketti) on tööl põhikohaga tegevusgrupiga seonduvate tegevuste läbiviimiseks. Raamatupidaja töötab lepingu alusel. Tegevjuhi ülesandeks on tegevuspiirkonnas kogu LEADER-programmiga seotud tegevuste koordineerimine, läbiviimine ja vahendamine. Juhiabi-tehniline sekretär tegeleb asjaajamisega ning raamatupidamise algdokumentidega. Eraldi arvutitöökoht on kolmanda sektori esindajatele (sõltumata internetipunkti täituvusest on üks koht alati vaba). Rahvusvahelise naisettevõtjate projekti AWAKE raames on sisse seadud arvutitöökoht väikeettevõtjate tarbeks. MTÜ Arenduskoda töötajad on kogemustega ning läbinud erinevaid koolitusi. Omandatud on ja kavatakse edasi omandada teadmisi tegevusgrupi arendamise ja juhtimise valdkondades.

Tegevuspiirkond ja liikmeskond

Tegevuspiirkonda hõlmab kuue omavalitsuse haldusterritooriumi: Tapa vald, Kadrina vald ja Vihula vald Lääne-Viru maakonnast, Kuusalu vald ja Loksa linn Harju maakonnast ning Ambla vald Järva maakonnast.

Koostööpiirkonna tegevus hõlmab maapiirkonda, kuigi piirkonda jäävad ka linnad (Loksa linn administratiivse üksusena ja Tapa linn vallasisese linnana), on nad määratletud koostööpiirkonnas maapiirkonnaks.

MTÜ Arenduskoja tegevuspiirkonna ühtseteks arengueeldusteks on:

• Majanduslikud eeldused ja ühtsus:

Majanduslikus aspektist on tegemist ühtse piirkonnaga, mis oma olemuselt ettevõtlusvaldkondade ja muu poolest on sarnane ning väga mitmekesine. Põhilised tegevusvaldkonnad on põllumajandus, tootmine ja töötlemine (nii ehitusmaterjalid kui puit), turism ja puhkemajandus jne. Piirkonna eeliseks on ettevõtlus valdkondade mitmekesisus, mis on taganud ja tagab ka edaspidi piirkonna jätkusuutlikkuse. Paindlikult on lähenetud majanduse arendamisele. Sarnased on piirkonna probleemid majanduslikust aspektist: näiteks keskmisest madalamad elanike sissetulekud, pendelränne (kodutöö, mis pikaajalises perspektiivis pole hea näitaja), teatud erialade spetsialistide puudumine, madal ettevõtlusaktiivsus jne. Piirkonna ühishuvi strateegia kontekstis on toodud alljärgnevalt:

- Lisavahendite juurde saamine külade/alevike/linnade elukeskkonna parandamiseks ja atraktiivsemaks muutmiseks (eelkõige laste mänguväljakud, laagripildid, külalplatsid, palliplatsid jt spordiväljakud, parkide-haljasalade korstamine ja muude spordi ning vaba aja rajatiste korrastamine ja rajamine).

- Ettevõtjate koolitamine (eelkõige uute tehnoloogiate kasutamise, alternatiivsete tegevusalade propageerimine ja tegevuste arendamisele kaasa aitamine jms. osas).

- Ergutada ja toetada kohalikku ettevõtlust ja selle arengut (messid, laadad, toetusfondide jm käivitamine, konkursid jne).

- Ettevõtted on huvitatud, et tegevuspiirkonnas areneks ettevõtlus, kohalik kogukond oleks maksujõuline ja tema arvukus kasvaks (oluliste kitsaskohtade väljatoomine piirkonnas ja lahenduste leidmine).

- Halduskulude kokkuhoidmise eesmärgil majanduslikult otstarbekate lahenduste väljatöötamine ja pakkumine tegevuspiirkonnas ühtselt.

- Ettevõtjate koostöö arendamine (eelkõige võrgustiku tegevuste arendamine).

• Kultuurilised eeldused ja ühtsus:

Tegevusgrupi piirkonnas on pikaajalised traditsioonid ja mitmekesine kultuurielu, millest annavad ülevaate rohkearvulised seltsid, kultuurikollektiivid, koo-

rid jne. Samuti ilmestab piirkonna kultuurivaldkonda kuuluvate infrastruktuuriobjektide rohkus. Piirkonnale on edaspidi esmatähtis kultuuritraditsioonide säilitamine ja piirkonnasisese kultuurialase koostöö arendamine. Ühishuvi strateegia kontekstis on toodud alljärgnevalt:

- Toetada ja ergutada kohalikku kultuurialast tegevust (näiteks vahendite soetamine, ringide töö organiseerimine, ürituste toetused, kogukonna kultuuriline harimine jms).

- Propageerida ettevõtjate hulgas oma tegevuspiirkonna omavalitsuste kultuuriürituste finantsilist toetamist. Näiteks tähendab käesolevas programmis osalemine AS-le Viru Vesi, et on võimalus toetada oma reaalse tegevusega Loksa linna kultuurielu.

- Kultuurielu arendamine ja läbi selle maine kujundamine. Eelkõige ajaloolise kultuuripärandi kaardistamine ning selle väärtustamine nii piirkonna elanike jaoks kui väljapoole.

- Traditsioonide säilitamine. Eelkõige rahvakultuur, kollektiivide toetamine, noorte vabaaja tegevuste teotamine jne.

- Ürituste jm sarnase korraldamine koostöös piirkonna erinevate kultuuritegijatega. Konkreetsemalt võrgustikutöö arendamine (näiteks ühise kultuurikalendri tegemine).

• Sotsiaalsed eeldused ja ühtsus:

Sotsiaalselt aspektist on piirkonnale oluline, et tuntavalt süveneks erinevate elanikegruppide omavaheline suhtlus ja koostöö, mis aitab kaasa piirkonna aktiveerimisele ja seega paremale arengule. Piirkonna erinevad elanikegrupid ning rahvastiku koosseis on sarnane. Siinkohal ilmestab piirkonda ka sotsiaalsete gruppide sarnasus ja ühtsus. Erisuseks võib pidada Tapa linna ja Loksa linna muukeelsete inimeste suurt hulka, kuid tegevusgrupi tegevuste oluliseks osaks on ka nende aktiivne kaasamine. Piirkonna ühishuvi strateegia kontekstis on toodud alljärgnevalt:

- Luua koostöösidemeid ja korraldada õppkursusioone uute ideede ja lahenduste leidmiseks nii Eestis kui mujal.

- Leida võimalusi ja vahendeid kohalik kogukonna kinnistamiseks piirkonda. Oluline on pakuda välja võimalusi saada kõikvõimalikke sotsiaalseid tagatisi piirkonnas (täiendõpe, ümberõpe, sotsiaalhoolekanne, lastehoiuteenus, vaba aja veetmine jne).

- Kaasata igakülgselt külaaktiivse ja seeläbi aktiveerida külaliikumist ning koostööd.

- Koolitada ning harida kohalikke aktiviste, külaliikujaid, kolmanda sektori esindajaid võimaluste laienemisest, lahenduste väljatöötamisest, infojagamisest jne.

- Soodustada omaalgatuslikku arengut (nii ettevõtjad, kolmas sektor, aktivistid), et leida niis talve hooaja aktiveerimiseks (probleemiks on jätkuvalt sesoonsus).

- Külade ja seltside LEADR-programmi kaasamine.

- Õppereiside korraldamine LEADR-grupi sisesele, et lähendada piirkonna eestvedajaid ja liidreid ühise eesmärgi nimel tegelemiseks.

- Piirkonna sarnaste sotsiaalsete probleemide lahendamine koostöös (hariduse, sotsiaalhoolekanne jm küsimustes). Otstarbekam ja efektiivsem on leida lahendusi suurema piirkonna peale kui üksinda üritada või üldse mitte probleemidega tegeleda.

• Geograafilised eeldused ja ühtsus:

Tegevuspiirkonna moodustavad Tapa vald (tegevusgrupi mittekuuluvad naabrid on Tamsalu, Albu, Anija ja Aegviidu vald), Kadrina vald (tegevusgrupi mittekuuluvad naabrid on Rakvere ja Haljala vald), Vihula vald (tegevusgrupi mittekuuluvad naabrid on Haljala ja Viru-Nigula vald), Ambla vald (tegevusgrupi mittekuuluvad naabrid on Albu ja Järva-Jaani vald), Kuusalu vald (tegevusgrupi mittekuuluvad naabrid on Joëlähtme ja Anija vald) ja Loksa linn. Tegevusgrupi kuuluvaid omavalitsusi iseloomustab see, et pooled neist on osalenud viimase seitsme aasta jooksul omavalitsuste haldusterritoriaalses reformis. Täna Vihula vald tekkis 1999.aastal Vösu ja Vihula valla ühinemise tulemusena vallakeskusega Vösul. Täna Kuusalu vald tekkis 2005.aastal Kuusalu ja Loksa valla ühinemise tulemusena vallakeskusega Kuusalus. Täna Tapa vald tekkis 2005.aastal Tapa linna, Saksi ja Lehtse valla ühinemise tulemusena vallakeskusega Tapal. Piirkonnas toimub aktiivne pendelränne – Tapa valla elanikud käivad tööl Loksa linnas, Kuusalu vallas, Kadrina vallas, Ambla vallas. Samas käivad Tapa vallas tööl Kadrina ja Ambla valla elanikud. Kadrina valla elanikud käivad tööl Vihula vallas. Tihedalt on seotud Loksa linn, Kuusalu ja Vihula vald. Kuusalu ja Kadrina vallal on tihe koostöö haridussüsteemi edendamisel (lasteaiad, koolid jne). Tapa vallal ja Kuusalu vallal on tihedad seosed ka tänu Tapal paiknevale LtVÖK-i Väljaõppekeskusele ja Kuusalu valla territooriumil paiknevale Kaitsejõudude keskpölvikoonile.

MTÜ Arenduskoda liikmeskond

Omaavalitsused:

Tapa vald (esindaja Kuno Rooba), Kadrina vald (esindaja Tiina Vilu), Vihula vald (esindaja Priit Prammann), Kuusalu vald (esindaja Kalmer Märtsen), Loksa linn (esindaja Önnela Tedrekin) ja Ambla vald (esindaja Alari Kirt)

Kolmas sektor:

MTÜ Kiigeland (esindaja Anu Valdmaa), MTÜ Käsmu Külaselts (esindaja Tiina Laulik), MTÜ Neeruti Selts (esindaja Ülle Visnapuu), MTÜ Sääsküla Huviklubi (esindaja Arlet Palmiste), MTÜ Kangrumäe Külakultuuri Edendamise Selts (esindaja Marta Kondas),

MTÜ Kuusalu Tenniseklubi (esindaja Kristo Palu), MTÜ Loksa Arenduskeskus (esindaja Marija Kudrjakova), MTÜ Kadrina Spordiklubi (esindaja Aivar Lankei), MTÜ Lehtse Teabekeskus (esindaja Heiki Vuntus), MTÜ Käravete Külaselts (esindaja Harri Lepamets), MTÜ Loometöö (esindaja Luule Nurga) ja MTÜ Avante (esindaja

Helle Persidski)

Ettevõtted:

OÜ Kadrina Kommunaal (esindaja Marko Teiva), Viru Vesi AS (esindaja Meelis Eldermann), OÜ Rannaliiv (esindaja Ago Koldits, Reet Relvik, Tõnu Ammussaar),

OÜ Arne Metsagrupp (esindaja Arne Algpeus), FIE Vello Teor (esindaja Vello Teor), OÜ Kuusalu Soojus (esindaja Raul Valgiste), OÜ Tanyv (esindaja Tatjana Tamm), FIE Kristi Tamm (esindaja Kristi Tamm), Jäneda Hobusekasvatuse OÜ (esindaja Kert Veiper), OÜ Rendipark (esindaja Eero Raudla) ja FIE Allan Alajärve Loksa Pesumaja (esindaja Allan Alajärve).

Kõik MTÜ Arenduskoda liikmed on kaasatud koostööpiirkonna tegevustesse ning osalevad aktiivselt piirkonna kujundamise protsessides. Iga liige vaatleb tegevuspiirkonda kui tervikut ning oma otsustes lähtutakse piirkonna tasakaalustatud arengust. Samas esindavad liikmed oma organisatsiooni ning esindavad tegevuspiirkonnas selle huve ja eesmärke.

Organisatsiooni areng – kogemused ja pakutavad teenused

MTÜ Arenduskoda on tegutsenud 14 aastat ning selle perioodi jooksul on teostatud mitmeid ühiseid tegevusi. LEADER piirkonnana on tegutsenud 1,5 aastat. Reorganiseerimise hetkel oli juhatuses ja üldkoosolekul 24 liiget. Reorganiseerimise faasis muutusid nii MTÜ Arenduskoda tegevuspiirkond kui ka liikmelisus oluliselt.

MTÜ Arenduskoda kogemuste sisu koosneb nii tegevusgrupi enda kui ka tema liikmete kogemustest.

MTÜ Arenduskoda teenused

MTÜ Arenduskoda teenused on suunatud avalikule, kolmandale ja erasektorile:

Koolitustegevuse korraldamine, ettevõtte alustamise protsessi nõustamine, info- ja õppepäevade organiseerimine ja läbiviimine, kirjastustegevus, seltsitegevuse ja külaelu toetamine, uuringute ja analüüside teostamine, abi projektide koostamisel, läbiviimisel, info messide, seminaride, kontaktürituste, erinevate teenuste ja nende pakkujate, ettevõtluse tugiorganisatsioonide ja fondide kohta, koostöö- ja äripartnerite ning ühisprojektide otsing, abi välissuhtluses, äriplaanide koostamine, turundus- ja koostöövõrgustike loomine, abi projektitaotluste koostamisel ja esitamisel, projektide finantsjuhtimisteenus.

MTÜ Arenduskoda

Ülesehitus ja arendamine

Juhtimine ja töökorraldus

MTÜ Arenduskoda kõrgemaiks otsustusorganiks on liikmete üldkoosolek, milles iga liiget esindab volitatud esindaja. Üldkoosoleku pädevusse kuulub:

1. põhikirja muutmine;
2. eesmärgi muutmine;
3. juhatuse liikmete arvu määramine;
4. juhatuse liikmete määramine ja tagasikutsumine;
5. juhatuse või muu organi liikmega tehingu tegemise või tema vastu nõude esitamise otsustamine ja selles tehingus või nõudes ühingu esindaja määramine;
6. ühingu kuuluvate kinnisajade ja registrisse kantavate vallasajade võõrandamise ja asjaõigustega koormamise otsustamine ja tingimuste määramine nimetatud tehinguteks;
7. liikmemaksu ja sisseastumismaksu kinnitamine;
8. muude küsimuste otsustamine, mida ei ole seaduse või põhikirjaga antud teiste organite pädevusse;
9. revisjonikomisjoni vajaduse määramine ja revisjonikomisjoni liikmete kinnitamine tegevuskava ja strateegia ning selle muudatuste kinnitamine

MTÜ Arenduskoda juhatus juhib ja esindab tegevuspiirkonda. Juhatusse kuulub piirkonna kolme omavalitsuse esindajad, kahe mitetuletudühingu esindajad ja kahe äriettevõtte ettevõtte esindajad. Juhatus arendab ja tagab Arenduskoja tegevuse jätkusuutlikkuse.

Juhatusse kuulub:

1. juhatuse esimehe asetäitja valimine;
2. tegevuse vormide ja meetodite kindlaksmääramine;
3. sisseastumise- ja liikmemaksude tasumise korra määramine;
4. ühingu liikmete arvestuse pidamine ja liikmemaksude arvestuse pidamine;
5. uute liikmete vastuvõtmine ja liikmete väljaarvamine;
6. ühingu tegevuskava, strateegia koostamine;
7. aastaaruande ja bilansi läbivaatamine ja esitamine üldkoosolekule kinnitamiseks;
8. eelarveprojekti läbivaatamine ning esitamine üldkoosolekule kinnitamiseks;
9. põhivara soetamise, laenu võtmise, vara pantimise, rentimise jm tehingute tegemine;
10. personali tööle võtmine ja töölt vabastamine;
11. personali pädevuse nõuete ja neile töötasu määramine;
12. majandusaasta aruande koostamise ja raamatupidamise korraldamine;
13. ühingu vara kasutamine ja käsutamine vastavalt seaduse, käesoleva põhikirja ja üldkoosoleku otsustest tulenevatele nõuetele;
14. ettepanekute esitamine üldkoosoleku päevakorda.

MTÜ Arenduskoda töötajate nimekirjas on kaks põhikohaga töötajat (tegevjuht ja juhiabi) ning kaks osalise tööajaga töötajat (raamat-

Arenduskoda reorganiseeriti LEADER tegevusgrupiks 2006. aastal.

Fotod Heiki Vuntus

pidaja ja Tapa valla venekeelse lehe toimetaja).

Juhataja tööülesanded on alljärgnevad:

1. Juhib ühingu jooksvat tegevust ja vastutab üldkoosoleku ja juhatuse poolt vastu võetud otsuste täitmise eest;
 2. Valmistab ette kõik küsimused, mis vastavalt käesolevale põhikirjale kuuluvad otsustamisele üldkoosolekul või juhatuse koosolekul;
 3. Käsitab käesoleva põhikirja nõudeid arvestades ühingu vara ja vahendeid, esindab ühingu kõigis toimingutes ja tehingutes ning võib selleks volitada teisi isikuid, kirjutab alla lepingutele, muudele tehingutele ja kohustustele;
 4. Sõlmib ja lõpetab lepinguid;
 5. Otsustab teisi juhatuse poolt talle lahendamiseks antud küsimusi ulatuses, mis ei kuulu ühingu teiste organite ainupädevusse;
 6. Võtab osa juhatuse koosolekutest.
- Kõik MTÜ Arenduskoda liikmed on kaasatud erinevatesse töögruppidesse ning osalevad aktiivselt piirkonna tuleviku kujundavates protsessides. MTÜ Arenduskoda on avatud kõikidele tegevuspiirkonnas tegutsevatele avaliku, kolmanda ja erasektori esindajatele, kes avaldavad soovi Arenduskoja liikmeks astumiseks.

Majanduslik elujõulisus

MTÜ Arenduskoda on kasu- mit mittetaotlev organisatsioon. Tegevusgrupi finantseerimise tagavad liikmemaksud, organisatsiooni oma majandustegevus (laekumised osutatavate teenuste eest) ja LEADER toetus. Rahastamisvõimalusi otsitakse ja taotletakse toetust ka erinevatest fondidest ning programmidest. Majanduslikku elujõulisust ja järjepidevust näitab liikmete suur huvi ja panus arenduskoja sisesse tegevusse. LEADER strateegia koostamise perioodil eelfinantseerimiseks ei võetud laenu pangast ega fondidest, vaid liikmed otsustasid kehtestada liikmekasu suuruseks kohalikest omavalitsustest liikmetele sellise määraga, mis kataks tekkinud kulud. Omafinantseeringu osa katab suures osas arenduskoja enda majandustegevus. Toetussummade laekumisel pärast kuuldeklaratsioonide heakskiitmist PRIAS kasutatakse laekunud raha

järgmise perioodi LEADER ürituste osaliseks finantseerimiseks.

Liikmemaksude määramisel on arvestatud erinevate sihtgruppide erinevat suutlikkust panustada rahaliselt organisatsiooni tegevusse. Kõige suurema maksukoormusega on kohalikud omavalitsused, kelle liikmemaksud on põhikirjalisel kokku lepitud omavalitsuses elavate inimeste arvuga (2007. aastal oli 14,5 kr/elanik, 2008. aastal on 16,5 kr/elanik, 2009. aastal jääb see samuti 16,5 kr/elanik). Ettevõtete ja kolmanda sektori esindajate liikmemaksuks on määratud 500 krooni, mis on kõikide liikmete poolt heakskiidetud üldkoosolekul.

MTÜ Arenduskoda strateegia rakendamine on kavandatud rahastada liikmemaksudest, erinevate tegevuste osalusmaksudest ning meetmete rakendamisel taotletakse toetust peamiselt LEADER meetmest. MTÜ Arenduskoda tegevuse võtmeküsimuseks on strateegia elluviimine juhul kui LEADER meetme raames ei saada toetust. Sellisel juhul otsib MTÜ Arenduskoda rahastamisvõimalusi mujalt ning strateegia rakendamine toimub sellisel juhul ka vastavas tempos ja mahus.

MTÜ Arenduskoja majanduslikku jätkusuutlikkuse garantiiks on senine aastatepikkune tegevus. Toime on tulnud ka majanduslikult keerukatel ja rasketel aegadel. On otsitud ja leitud erinevaid võimalusi arenguks ja tegevuse jätkamiseks. LEADER tegevused tugevdavad organisatsiooni tervikuna läbi liikmete ja kogu piirkonna elanikke läbi koolituste, koostöö, partnerluste ja kaasamise. MTÜ Arenduskoja liikmed on liitunud oma vabast tahtest ja soovist, et tegevuspiirkonna elanike aktiivsust ja elu-olu parandada. See on eelduseks kavandatavate tegevuste jätkusuutlikkusele ja pikaajalisele. LEADER-meetmest saadud toetusest soetatud tegevusgrupi arenduskulud on tugevdanud organisatsiooni materiaaltehnilist baasi, mis võimaldab töötajatel paremini pühenduda sisulisele ja loomingu- lisele tegevusele.

Kokkuvõttes on MTÜ Arenduskoda majanduslikult elujõuline ning kaerahastamisel lähtutakse mitmekesisusest (erinevad sektorid, erinevad fondid). Seni kasutatud sisendid ja ressursid on kavandatud optimaalselt, mille järel on võimalik saavutada tulemused optimaalse kiirusega. Juhtimine on olnud efektiivne ja paindlik (reorganiseerimine näiteks).

Sotsiaalmajandusliku olukorra kirjeldus

Asukoht

MTÜ Arenduskoda koostööpiirkonda kuuluvad omavalitsused kolmest erinevast maakonnast: Tapa vald, Kadrina vald ja Vihula vald Lääne-Viru maakonnast, Kuusalu vald ja Loksa linn Harju maakonnast ning Ambla vald Järva maakonnast.

Koostööpiirkonna tegevus hõlmab kogu maapiirkonda, kuigi piirkonda jäävad ka linnad (Loksa linn administratiivse üksusena ja Tapa linn vallasisesena), on nad määratletud koostööpiirkonnas maapiirkonnana.

Koostööpiirkonnas alljärgnevat omavalitsused koos oma allüksustega:

Tapa vald (1 linn, 1 alevik ja 25 küla): Tapa linn, Lehtse alevik, Jämeda Kõrveküla, Patika, Raudla, Läpi, Rabasaare, Tõorakõrve, Läste, Rägavere, Pruuna, Kuru, Linnape, Jootme, Räsna, Imastu, Loksu, Lokuta, Saksi, Vahakulmu, Moe, Näo, Piilu, Saiakopli, Karuse ja Nõmmküla küla

Kadrina vald (2 alevikku ja 35 küla): Kadrina ja Hulja alevik, Ama, Arbavere, Hõbeda, Härjadi, Jõepere, Jõetaguse, Kadapiku, Kallukse, Kihlevere, Kiku, Kõrveküla, Lante, Leikude, Loobu, Läsna, Mõndavere, Mäo, Neeruti, Ohpalu, Pariisi, Põima, Ridaküla, Rõmeda, Salda, Tirbiku, Tokolopi, Udriku, Uku, Undla, Vaiatu, Vandu, Viitna, Vohnja, Võduvere ja Võipere küla

Vihula vald (1 alevik ja 52 küla): Vösu alevik, Vihula, Tiigi, Karula, Noonu, Annikvere, Paasi, Salatse, Metsiku, Adaka, Kakuvälja, Vila, Sagadi, Lauli, Oandu, Tepelvälja, Pajusveski, Haili, Sakussaare, Vösupere, Palmse, Metsanurga, Muike, Ilumäe, Võhma, Uusküla, Joandu, Aasumetsa, Vatku, Tõugu, Eru, Korjuse, Koljaku, Lahe, Lobi, Koolimäe, Natturi, Pedassaare, Pihlaspea, Vergi, Altja, Mustoja, Väinupe, Eisma, Kiva, Rutja, Karepa, Toole, Käsmu, Kosta, Andi, Villandi ja Tidriku küla

Kuusalu vald (3 alevikku ja 64 küla): Kuusalu, Kiiu ja Kolga alevik, Allika, Andineeme, Aru, Haavakannu, Hara, Hirvli, Ilmatalu, Joaveski, Juminda, Kaberla, Kahala, Kalme, Kasispea, Kemba, Kiiu-Aabla, Kodasoo, Koitjärve, Kolga-Aabla, Kolgaküla, Kolgu, Kosu, Kotka, Kupu, Kursi, Kuusalu, Kõnnu, Külmaallika, Leesi, Liiapksi, Loksa, Murksi, Mustametsa, Muuksi, Nõmmeveski, Mäepea, Pala, Parksi, Pedaspea, Pudisoo, Põhja, Pärisepea, Rehatse, Rummu, Salmistu, Saunja, Sigula, Soorinna, Suru, Suurpea, Sõitme, Tammispea, Tammistu, Tapurla, Tsitre, Turbuneeme, Tõreska, Uuri, Vahastu, Valgejõe, Valkla, Vanaküla, Vihasoo, Viinistu ja Virve küla

Loksa linn

Ambla vald (3 alevikku ja 10 küla): Aravete, Ambla ja Kärevete alevik, Jõgisoo, Kukevere, Kurisoo, Mägise, Märjandi, Raka, Rava, Reinevere, Roosna ja Sääsküla küla

Asukohast tulenevad järeldused:

- Soodne asukoht nii oluliste infrastruktuuride kui turgude kauguse suhtes.

- Looduskeskkonnast tulenevad eelised elukeskkonna valikul (ranik, metsad, hajaasustus, turvaline ja rahulik).

- Soodne asukoht tõmbekuste kontekstis (Tallinn, Rakvere).

- Suur pendelrände osakaal töajõus, kuna suured keskused lähedal.

- Sadama ja väikesadamate potentsiaal tänu asukohale.

Rahvastik

Koostöö piirkonna pindala on kokku ligikaudu 1 870 km². Koostööpiirkonna rahvaarv seisuga 01.01.2007 oli 28 495 elanikku (7 % kogu Eesti maapiirkonna elanikest). Keskmine asustihedus piirkonnas on 15,24 in/km².

Rahvaarv on piirkonnas pärast Eesti taasiseseisvumist kiiresti kahanenud, esialgu eelkõige väljarände, seejärel negatiivse iibe tõttu. Viimastel aastatel on aga rahvaarvu vähenemine hakanud pidurduma.

Kõigile tegevuspiirkonna omavalitsustele nagu kogu Eestile on tervikuna iseloomulik rahvastiku jaotuse soo järgi naiste suurem osakaal – naiste osatähtsus on 52,5 % ja meeste osatähtsus 47,5 %.

Ülalpeetavate määr koostööpiirkonna omavalitsustes on üle Eesti keskmise, samas on see näitaja vähenenud 2006.aastaga võrreldes 0,7%, Eesti keskmine ülalpeetavate määr samas ajavahemikus tõusis 0,3%.

Siit tulenevalt on võimalik arutada välja töötururinde indeksit. Töötururinde indeks arutamiseks jagatakse rahvastik vanuses 5–14 vanuses 55–64-ga. Töötururinde indeks näitab, milline saab olema järgnevatel aastatel jõuturule sisenemise osakaal ja, mis see endaga kaasa toob. Koostööpiirkonna omavalitsuste töötururinde indeksi kõrvalt näha näha kõikides indeksi väärtuse vähenemist. Väärtuse langemine alla 1 näitab, et tööturule siseneb vähem inimesi, kui seal prognoositavalt vanuse tõttu välja langeb. Koostööpiirkonna omavalitsused, kaasa arvatud Tapa ja Kadrina vald, kus indeksi väärtus on 1,14, peavad järgnevatel aastatel kasutusele võtma meetmed elanike arvu suurendamiseks.

Rahvastikust tulenevad järeldused:

- Elanike arvu jätkuv vähenemine. Põhjuseks on eelkõige väljarände piirkonnast kui ka madal sündimus.

- Tööealiste, haritud ja aktiivsete inimeste lahkumine, mis kahandab piirkonna arenguvõimalusi.

- Piirkond on suuremas osas hõredalt asustatud, välja arvatud Tallinna lähimbruse piirkond.

- Lähematel aastatel võib prognoosida tööjõupuudust, sest tööturule siseneb vähem tööealisi elanikke, kui seal vanuse tõttu eeldatavalt lahkub.

- Rahvastiku rahvuseline koosseis tingib selle, et piirkonnas on suur muukeelsete osakaal, mistõttu tuleb kaasata neid arendustegevustesse sihtgrupina eraldi.

- Noorte osakaal suhteliselt normaalne. Võtmeküsimuseks on piirkonna atraktiivsus ja aktiivsete tegevuste olemasolu, et leida kohapeal tuleviku väljund.

Sotsiaalmajandusliku olukorra kirjeldus

Ettevõtlus ja tööhõive

Tööhõive

Töäjõu puhul ei saa analüüsitava piirkonnas piirduda ainult koostööpiirkonnaga, vaid tuleb arvestada potentsiaalse töäjõu hulka ka ümberkaudse piirkonna töäjõud. Põhjuseks on suhteliselt levinud pendelränne. Järgnevalt on analüüsitud töäjõuturgu. Välja on toodud tähtsamad tööhõive näitajad nagu töötuse, tööhõive ja töötõhus osalemise määr; töäjõu, hõivatute ja töötute hulk; töötute arvu dünaamika; töötururinde indeks. Samuti on iseloomustatud töäjõudu – selle jaotumist majandussektorite lõikes, töäjõu haridustaset, palgataset ja sissetulekute struktuuri.

Põllumajandusliku tootmise suurema mehhaniseerituse tõttu on vabanenud töäjõudu, kellest paljud on leidnud töö muudes sektorites. Trendid näitavad maa-piirkondades pidevat langevat töötuse määra, samas on probleeme sobivate töökohtade vähesusega.

1. jaanuaril 2007. aastal oli koostööpiirkonna omavalitsustes töötuna arvel 176 isikut, võrreldes 1. jaanuariga 2006. aastal on töötute arv vähenenud 45,7% (registreeritud töötuid oli 385). Registreeritud töötuse määr on kõige madalam Vihula vallas, sest suurem on elanike osakaal vanusegrupis üle 75 eluaasta. Kõige kõrgem on määr Tapa vallas, mis on seletatav piirkonna ettevõtluse põhitugevusalaga (raudteetransport) tabanud suurtest reformidest viimastel aastatel.

Töötute arv koostööpiirkonna omavalitsustes on üldiselt püsitud languse trendis, mõjutajaks piirkonna ettevõtluse põhilistes tegevusvaldkondades toimuvad protsessid. Reformid Eesti Raudtee kohalikes depoodes mõjutasid Tapa vallas töötute arvu suurel määral, samas on tänu aktiivsetele tööturumeetmetele korraldatud töötute ümberõpet ja töötute arv on langenud. Maakonnad on saanud töötõu arendamiseks projektide rahastamiseks toetust Euroopa Sotsiaalfondi meede 1.3 raames, samuti rakendatakse töötuid hädaabitöödel.

Keskmine palk

Keskmine brutopalk koostööpiirkonna maakondades oli 2006. aastal järgmine: Harju maakonnas 10 837 krooni, Lääne-Viru maakonnas 7318 krooni, Järva maakonnas 7993 krooni. Eesti keskmisega (9407 krooni) võrreldes oli koostööpiirkonna maakondades ainult Harju maakonna näitaja Eesti keskmisest näitajast kõrgem, mis on seletatav kõrgemini tasustavate töökohtade koondumisega pealinna ja selle lähinaabruse piirkondadesse. Keskmise brutokuupalga juurdekasvutempo võrreldes eelmise aastaga oli Harju maakonnas 8%, Järva maakonnas 15,6% ja Lääne-Viru maakonnas 11,5%, samas kogu Eesti keskmine näitaja oli 10,8%. Lühiajastatiliselt moodetakse keskmist brutopalka kui töötajate brutopalka ja töötajate töötõu hõlmab brutopalka ning töötajate sotsiaalmakseid, sotsiaalhüvitisi ja sotsiaaltoetusi palgatöötajatele. Keskmine töötõu hõlmab töötajate kohta oli Harju maakonnas 12

559 krooni, Järva maakonnas 9237 krooni ja Lääne-Viru maakonnas 8465 krooni.

Ettevõtlus

Maapiirkondade ettevõtluse arengule avaldavad enam mõju madal asustustihedus ning pidev põllumajanduse osakaalu langemine ettevõtluses. Eestis moodustavad põllumajandusega tegelevad ettevõtted 50% maapiirkonnas tegutsevate ettevõtete üldarvust.

350 ettevõtjat tegeleb piirkonna omavalitsustes põllu- ja metsamajandusega, 169 jae- ja hulgikaubandusega, 115 töötleva tööstusega, 110 kinnisvara valdkonnas, transporditegevõtteid on piirkonnas 80, ehitusvaldkonnas tegutseb piirkonnas 95 ettevõtjat. Ülejäänud ettevõtjad on jaotunud paljude teiste tegevusvaldkondade vahel.

Kõige enam ettevõtjaid 1 000 elaniku kohta on tegevustööpiirkonna omavalitsustest Vihula vallas (109,8), seda nii FIE-de (52,4) kui äriühingute (35,2) lõikes. Kõige madalam on ettevõtlusaktiivsus Loksa linnas, mis on ka tegevuspiirkonna kõige väiksem omavalitsus – 1000 elaniku kohta on ettevõtjaid 27,2, FIE-sid 2,6 ja äriühinguid 12,7. Loksa linnas on üks suur töötaja, kus leiavad rakendust nii linna kui ümbruskonna elanikud ning selline olukord ei soosi uute ettevõtete teket piirkonda.

Ettevõtluspiirkonnad ja tööstusalad

Ettevõtluskeskkonna parendamiseks on koostööpiirkonnas arendatud ettevõtluse koondamist teatud piirkondadesse. Järgnevalt väike ülevaade piirkonna omavalitsuste tööstusaladest.

Tapa tööstusala

Asukoht: Tapa linna edelaosas, Eesti logistilises sõlmepunktis. Ristuvad Tallinna-Peterburi ja Moskvasse suunduvad raudteed, Tallinnast 100 km (raudteel 70 km), Rakvere linnast 30 km, Tapa sorteerimisjaama ühendab Muuga sadamaga 78 km raudteeliini.

Suurus: 50–60 ha

Tingimused: head kommunikatsioonid, uus sissesõidutee, olemas vee- ja kanalisatsioonühendus linna trassidega, elektrivarustus kaetud uue kõrgepingeliini ja kahe alajaamaga. Tihe bussühendus Rakvere linna ja teiste ümbritsevate keskustega.

Töötõuressurs: töötõuareal 25–30 tuh inimest

Tööstusalal tegutseb Eesti suurim rendiladude omanik ja logistikaparkide arendaja AS RKK.

Soovitav kasutus: logistika- ja laondusettevõtteid.

Kadrina tööstusala

Asukoht: Kadrina aleviku kirde-serval, Tallinnast 90 km, Rakverest ja Tápalt 15 km, Kunda sadamast 35 km ja Loksa sadamast 60 km.

Suurus: 21,5 ha, tegutsevatele ettevõtetele kuulub 7 kinnistut suurusega 16,8 ha ja riigiomandis 2,84 ha.

Tingimused ja võimalused: keskkonnasõbralik tootmine, mitte töötõumuhukas, maaküsimused ja kommunikatsioonidega liitumise tingimused lepatakse kokku projektipõhiselt.

Tallinn-Narva ja Rakvere-Pärnu maanteed lähedus, head juurdepääsu võimalused, korralikud sisetead, elekter 1200 kW, soojusenergia 70 MW/ööpäevas, vesivarustus 150 m3

ööpäevas, vaba heitvete ümbertöötlemise võimsus 400 m3 ööpäevas.

Soovitav kasutus: puittooteid valmistavad, puidu-, metalliklastri ettevõtteid teenindavad ettevõtted.

Kadrina ettevõtlusalala loomisesse on kaasatud Kadrina vallavalitsus ja alal tegutsevad ettevõtted: puidutööstusest on esindatud Flexa Eesti AS, Aru Grupp AS ja Pixner OÜ, metallitööstusest HeTi Pere OÜ, Brendalor OÜ ja Inmet OÜ, ehitusmaterjalide tööstusest ThermiSol OÜ.

Kuusalu valla arengukava kohaselt planeeritakse aastatel 2009–2010 tööstuspargi rajamine Kiiu-Kuusalu piirkonda.

Ambla vallas algatati 2006. aastal Käravete tööstusküla detailplaneering Märjandi külas. Planeeritav ala suurusega 8,28 ha on sihtotstarbeliselt jaotatud 50% osas äri- ja tootmiskaas. Vajalikud kommunikatsioonid alal puuduvad. Veevarustus on planeeritud lahendada Käravete asulas asuva Kingissepa puurkaevu baasil. Reovee puhastamiseks tuleb rajada reoveepuhasti, mis rahuldaks nii planeeringuala kui Käravete asula vajadusi. Olemasolevate ja planeeritavate tehnovõrkude tarbeks on määratud veevarustus- ja kanalisatsioonitorustiku koridorid laiusel 4 m.

Ettevõtluse olukorrast tulenevad järgmised:

- Töötute arv omavalitsustes on langenud, mis näitab elanikkonna suuremat rakendatust ja heaolu üldist kasvu.

- Enamus ääre piirkondade omavalitsuste elanikkonnast on hõivatud põllumajandus- ja metsandussektoris, Tallinna lähedastes omavalitsustes on enim levinud ettevõtete tegevusaladeks hulgi- ja jaekaubandus ning töötlev tööstus. Piirkond on tuntud ka edukate põllumajandusettevõtete poolest.

- Ettevõtlusaktiivsus sõltub suuresti omavalitsuse geograafilisest asukohast ning piirkonna pikaajalistest traditsioonilistest tegevusaladest. Eriti problemaatiline on vajaliku kapitali saamine ettevõtluse alustamiseks.

- Kuna töökohti kvalifitseeritud töötõule napib, siis tuleb toetada isendole töö andmist ja väikeettevõtete loomist.

- Olemasolevad ettevõtted võimaldavad piirkonnas nn. klastrite moodustamist. Näiteks põllumajanduse, puhkemajanduse, puidutööstuse ja metallitööstuse valdkondades.

- Piirkonna töötõu olukorda mõjutab osades omavalitsustes Tallinna lähedus - suur pendelränne mõju. Kõrgharidusega elanike ja töötajate vähesus, vaba töötõu vähesus ei soosi ettevõtluse arengut ega töökohtade teket.

- Piirkonnas on toimivad ettevõtluspiirkonnad, millel on kõrge potentsiaal uute ettevõtete tekkeks ja investeringute toomiseks tegevuspiirkonda.

- Palgatase on Eesti keskmisest madalam, mida kaugemal Tallinnast asub omavalitsus. Väikesed sissetulekud ning suhteliselt kõrged elamiskulud jätavad inimestele vähe ressursse enese arenguks (vaba aja veetmine, täiendõpe, reisimine jne.).

- Ettevõtluse mitmekesistamine ja paindlikumaks muutmise on piirkonnale oluline. Soodustada tuleks ühisturundust, eelkõige kulude kokkuhoiu kui teadmiste koondamise aspektist.

Jänelal toimunud LEADER konverentsil arutati, kuidas motiveerida ja kaasata kogukonna liikmeid koos tegutsema. Fotod Heiki Vuntus

Tehniline ja sotsiaalne infrastruktuur

Teenuseid pakkuvad ettevõtjad on aastakümnete jooksul oma tegevuse tarbijaskonna puudumise tõttu maalt ära viinud. See omakorda halvendab elukeskkonda, sest maaelanikel tuleb esma- ja tugiteenuste saamiseks läbida oluliselt pikemaid vahemaid, kusjuures seda raskendavad kehvad ühistranspordivõimalused ning mitte väga heas korras olev teede infrastruktuur.

Elamumajandus

Koostööpiirkonna omavalitsustes domineerivad paljukorterilised elamud, mis on ehitatud 1970- ja 1980-ndatel aastatel kolhooside ja sovhooside aegu põhiliselt oma töötajatele. 1990-ndatel aastatel erastati neid korterite kaupa senistele üürnikele. Viimaste aastate probleem seoses korterelamute halva tehnilise seisukorraga on hakanud laheneda, sest elavnenud on korteriühistute moodustamine ja ühistu tegevuse tulemusena on aktiivsed korteriühistud asunud elamuid renoveerima. Elamumajanduse arengut tegevuspiirkonnas soosib ka elamuehituse vaba maa olemasolu ja detailplaneeringute algatamine, aktiivsemad on selles tegevuses Tallinnale lähemad omavalitsused. Paljud noored pered soovivad looduslähedemat elukeskkonda, samuti on kinnisvara hinnad mõnevõrra madalamad võrreldes Tallinnaga.

Kinnisvaraturg ei ole hetkel aktiivses faasis, samas ei ole see kaasa toonud vabade korterite ja eramute hindade suurt langust.

Teed ja tänavad

Teede ja tänavate võrk on koostööpiirkonna valdades enamjaolt välja arendatud, samas on palju kruusakattega teid ja suur osa asfaltteedest on amortiseerunud. Igal aastal kulutavad vallad sadu tuhandeid kroone teehooldusesse, et hoida kohalikud teed ja tänavad korras. Piirkonda läbivad riigi suuremad tugiteed ja olulised riigimaanteed, raudteeliin Tallinn-Peterburi läbib Kuusalu ja Kadrina valda. Ühiseks probleemiks on lahendamata tiheasustusega alade ja neid ühendava kõnni- ja jalgrattateede võrk, puudulik liikluskorraldus ja selle märgistus.

Soojamajandus

Tsentraalse soojusega on varustatud piirkonna omavalitsuste suuremad keskused. Katlamajades kasutatav kütus on erinev: maagaas, põlevkiviõli, hakkepuu.

Probleeme tekitab küttesüsteemide ehitus- ja projekteerimiskvaliteet, trassides on suured soojakaod, puudulikud reguleerimis- ja sulgemisvõimalused. Paljukorterilistes elamutes vajavad paljud soojasõlmed rekonstrueerimist, elamud üldist soojustamist.

Veevarustus ja kanalisatsioon

Tsentraalse vesivarustuse ja kanalisatsiooni ning puhastusseadmetega on MTÜ Arenduskoda koostööpiirkonnas varustatud suuremad keskused, talud ja eramajad on varustatud puur- või salvkaevudega. Reovete kogumiseks kasutatakse kogumiskaevu. Ainult Kadrina ja Tapa vallas on veevarustuse ja kanalisatsiooni operaatorfirma 100% valla omanduses, teistes valdades on veetrasside ja pumba- ja puhastusseadmete ehitustööd. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava puudub Loksa linnal ja Vihula vallas. Elanikkonna madal elatusase pärsib trasside väljehitamise liitumiskohtadest, samuti kogumiskaevude keskkonnanõuetega vastavusse viimist.

Sotsiaalne infrastruktuur

Kõigis piirkonna valdades on tagatud alus- ja põhihariduse omandamine, gümnaasiumihariduse omandamine on tagatud Kuusalu (2 keskkooli), Kadrina, Tapa vallas (eesti ja vene õppekeelega) ning Loksa linnas (eesti ja vene õppekeelega). Tapa linnas asub ka riiklik erikool kasvatus-eritingimusi vajavatele poistele vanuses 10-18 eluaastat, kooli õppekeeleks on vene keel. Huvihariduse andmist teostavad muusikakoolid Tapal, Kadrinas, Kuusalus ja Loksal.

Piirkonna omavalitsustes on loodud elanikele võimalused saada esmatasandi tervishoiuteenust, olemas ülevaade abivajajatest. Tapa linnas asub AS Tapa Haigla, mis on esimene erastatud haigla, aktsionärideks on enamus haigla arstid. Sotsiaalse infrastruktuuri osas on hooldekodud Kadrina, Kuusalu ja Tapa vallas, sotsiaalkeskus Kuusalu vallas, õpilaskodud Kuusalu ja Kadrina vallas, noortekeskus ja noortetoad Kuusalu vallas, noortetoad Kadrinas, Tapal. Kuusalu valla territooriumil asub ka riiklik erihooldekandeaustus Valkla Hooldekodu. Piirkonna omavalitsuste ühiseks mureks on elanikkonna vananemine, sellest tingitud hooldekodu kohtade eba-piisavus, sotsiaalkorterite vähesus ja olemasolevate kehv seisukord.

Kokkuvõtte tegevuspiirkonna ja sotsiaalsete gruppide vajadustest

Kokkuvõtteks võib öelda järgmist, et MTÜ Arenduskoda koostööpiirkonda iseloomustavad alljärgnevad probleemid:

- Ettevõtluse ühekülgus, ettevõtjate vähesus ning ettevõtluse arendamiseks toetusmeetmete vähesus.

- Kvalifitseeritud tööjõu puudus ja samas ka tööpuudus (püsilanikkonnal puudub võimalus töötada koha peal).

- Ideede ja tegijate (eestvedajate, aktivistide) puudus, valdav ükskõiksus ja lootmine kellelegi teisele.

- Vahendite ja ressursside puudus (eelkõige mõeldud rahalisi vahendeid).

- Vähene koostöö nii erinevate sektorite vaheline (avalik, ettevõtjad ja kolmas sektor) kui siis ka omavaheline (näiteks ettevõtjate koostöö, eelkõige ühisturunduse aspektist).

- Kohati puudulikud või tagamata elukondlikud teenused (kaubandus, pangandus, külamaajad jms.).

- Piirkonna identiteedi küsimused ja piirkonna reklaam.

- Tehnilise infrastruktuuri halb olukord.

- Ühistranspordi puudulik korraldus.

- Kohapealsete töökohtade puudumine, samas ka tööjõupuudus.

- Puhke- ja turismiobjektide korrastamine ja tähistamine puudulik. Aktiivsete tegevuste arendamise puudulikkus puhkajatel ja turistidel.

- Madal noorte ettevõtlusaktiivsus ja piirkonna üldine vähene atraktiivsus noorte seas.

- Sotsiaalse infrastruktuuri kohatine puudumine ja halb kvaliteet.

- Huvigruppide kaasatuse tagamine madal.

Kokkuvõtteks võib välja tuua, et sihtgruppide vajadused, sh koolitusvajadus on MTÜ Arenduskoda piirkonnas alljärgnev:

Kohalikud tegevusgruppid (külad elanikud, seltsid, MTÜ-d, SA-d, seltsingud, ühendused, partnerlused) vajavad:

- toimimist tugeva organisatsioonina (ka need külad, kes veel ei ole organiseerunud), aktiivseid ja teadlikke eestvedajaid;

- teadmisi küla organisatsiooni juhtimisest, et tagada selle toimimine ja jätkusuutlik areng;

- rahalisi ressursse külade arengukavade koostamiseks ja elluviimiseks, eelkõige külade arendamiseks, tõstmaks külade elanike aktiivsust ja parendamaks elukeskkonda;

- kõiki sotsiaalseid teenuseid võimalikult kodu lähedal;

- nõustamist ja koolitusi külade arengu tagamiseks;

- koostööd teiste küladega ja küla arengut toetavate organisatsioonidega nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil;

- külakultuuripärandi väärtustamist ja külade maine tõstmist;

- paikkonna kultuuri- ja aja-loopärandi säilimist ning kohaliku identiteeti tugevdamist;

- külade sotsiaalse ja füüsilise

elukeskkonna arendamist;

- hoolitsetud ning atraktiivset elukeskkonda;

- töökohti ja sissetulekut pakuvat majandustegevust ning kättesaadavaid teenuseid;

- paikkonna pärandi esiletõstmist;

- rahalisi vahendeid oma tegevuskavade elluviimiseks, sh ürituste organiseerimiseks ja läbi viimiseks ning spordi- ja kultuurialaste objektide ja infrastruktuuri arendamiseks;

- koostööd teiste organisatsioonidega.

Kultuuriinimesed, isetegevuslased vajavad:

- teadmisi organisatsiooni juhtimisest, et tagada selle jätkusuutlik areng;

- nõustamist ja koolitusi;

- rahalisi ressursse oma tegevuskavade elluviimiseks, tõstmaks kõikide elanike gruppide aktiivsust ja parendamaks elukeskkonda;

- koostööd teiste isetegevuslaste organisatsioonidega nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil;

- kultuuripärandi väärtustamist;

- kvaliteetset ja kaasaegset töökeskkonda ning arenemisvõimalusi;

- omavahelist suhtlemist ja koostööd ühiste tegevuste planeerimisel.

Piirkonna noored ja lapsed vajavad:

- usaldamist ja kaasamist;

- töö- ja puhkelaagreid;

- ettevõtlusalast õpet ja praktikat kooli ajal;

- valmisolekut luua piirkonda oma ettevõtte või suunduda peale õppetöö lõppu kohaliku ettevõttesse tööle;

- olemist konkurentsivõimelise ettevõtte või töötajana;

- kvaliteetset õppe- ja õpikeskkonda;

- häid professionaalseid pedagooge;

- huvitavaid õppeaineid, praktika- ja enesearendamise võimalusi;

- heade tulemustega koolide lõpetamist.

Muukeelne elanikkond vajab:

- kaasamist läbi organisatsioonide, läbi konkreetsete tegevuste;

- keeleõpet läbi tegevuse;

- integreerimist ja mõistmist.

Ettevõtjate ühendused, omavaheliste ühendused vajavad:

- turu laiendamist;

- tootmise ja teeninduse kaasajastamist, et saavutada kõrgem konkurentsivõime;

- uute toodete ja teenuste arendamist;

- uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamise eesmärgil koostöö tegemist klastrite siseselt, vaheliselt ja väliselt riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, tagamaks loodusressursi mitmekesisust ja innovaatilist kasutamist;

- kvalifitseeritud töötajaid;

- ettevõtluskeskkonda parandavaid infrastruktuure;

- kvaliteetset ning sobiva ettevalmistusega tööjõudu;

- kogukonna tunnustust;

Arenduskoja LEADER strateegia koostamise elukeskkonna parandamise töörühma juhtis Ambla vallavanem Alari Kirt (ees keskel).

- soodsaid tingimusi tegutsemiseks võimalikult täiusliku tehnilise infrastruktuuri ja puhta looduskeskkonna näol;

- piirkonna atraktiivsuse tõstmist ja selle tasakaalustatud arengu tagamist;

- tegutsemist ühiste planeeringute alusel;

- uute elamupiirkondade loomist;

- piirkonna kauni ilme tagamist (üldist heakorda);

- tehnilise infrastruktuuri võimalikku täiuslikkust ja puhas looduskeskkonda;

- maineprojektide teostamist ning sellealast koostööd;

- kaasatuse ja teadvustamise projekte;

- uuringute läbiviimist ning uute lahenduste väljatöötamist avalike teenuste väljaarendamisel;

- energiasäästu teema rakendamist.

Kohalikud elanikud, kes soovivad alustada ettevõtlusega, vajavad:

- julgust alustada äritegevusega;

- pidevat nõustamist ja koolitusi ettevõtluse alustamise ja arendamisega seotud küsimustes;

- turuosa saavutamist oma valdkonnas ning muutumist konkurentsivõimeliseks ettevõtteks;

- tegevuse alustamiseks vajalikke ruume;

- uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamise eesmärgil nõustamist ja koostöö tegemist teiste ettevõtetega riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, tagamaks loodusressursi mitmekesisust ja innovaatilist kasutamist;

- ettevõtluskeskkonda parandavat infrastruktuuri;

- kvaliteetset ning sobiva ettevalmistusega tööjõudu;

- kogukonna tunnustust;

- korras viidastatud valgustatud teid (sh kergliiklusteid) ja tänavaid, häid kommunikatsiooni võimalusi, puhas ja kaunist looduskeskkonda;

Töörühmade koosolekute ja koolituste käigus joodi ära kümneid liitrit kohvi.

LEADER tegevusega käidi tutvumas ka Soomes. Arenduskoja välisreisidel on kindlakäeliselt bussirooli hoidnud Jäned mees Aivar Nork.

Fotod Heiki Vuntus

- kvaliteetseid turismitooteid (majutus, toitlustus ja mitmekesiseid vaba aja veetmise võimalusi).

Töötud vajavad:

- koolitusvõimalusi;

- tööharjutusi;

- psühholoogilist nõustamist;

- töökohti kodu lähedal.

Eakad ja puuetega inimesed va-

javad:

- vaba aja veetmise võimalusi, ürituste organiseerimist;

- sotsiaalsete teenuste kättesaadavust kodu lähedal;

- võrdseid võimalusi;

- ligipääsu objektidele;

- tähelepanu ja suhtlemist;

- oskuste ja teadmiste vahendamist noortele.

Strateegilised valikud

Visioon

Elukeskkonna parandamine:

MTÜ Arenduskoda piirkonnal on välja kujunenud ühtne identiteet ja väärtused. Korrastatud on elu- ja looduskeskkond. Piirkonna külad on korrastatud, seal elavad aktiivsed ja omaalgatuslikud elanikud. Aktiivne seltsitegevus ning erinevate sihtgruppide kaasatus on muutnud piirkonna atraktiivseks ja koostööaltiliks.

Uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine, et tõsta maapiirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses:

MTÜ Arenduskoda piirkonnas elavad aktiivsed ja ettevõtlikud inimesed, kes läbi koostöö ning läbi erinevate kogemuste omavad võimet (suutlikkust), kaasata uusi tehnoloogilisi lahendusi piirkonna ettevõtluse arendamisel. Piirkonna tööelised elanikud töötavad oma piirkonnas ning on paindlikud ja õppimisvõimelised. Piirkonna ressursside kasutamine on säästlik.

Prioriteetid

Strateegia koostamise algetapis määratleti MTÜ Arenduskoda piirkonnas 2 peamist prioriteeti, milleks on:

1. Elukeskkonna parandamine.
2. Uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine, et tõsta maapiirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses.

Eesmärgid määratleti läbi SWOT-analüüsi ehk olemasoleva olukorra tugevate ja nõrkade külgede analüüsi.

Eesmärgid

Prioriteedi 1. Elukeskkonna parandamine eesmärgid on:

- 1.1. Kohaliku tervikliku elukeskkonna arendamine läbi investeringute.
- 1.2. Seltsitegevuse, spordi ja kultuuripärandi väärtustamine.
- 1.3. Erinevate elanikegruppide osaluse tugevdamine läbi kaasamise.
- 1.4. Piirkonna ühine maine kujundamine.

Prioriteedi 2. Uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine, et tõsta maapiirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses eesmärgid on:

- 2.1. Piirkonna jätkusuutliku arengu tagamiseks loodusressursi mitmekesine ja innovaatiline kasutamine.
- 2.2. Ettevõtluse tugistruktuuri arendamine.
- 2.3. Kohaliku ettevõtluse tugevdamine läbi maamajanduse mitmekesistamise ja võrgustike arendamise.
- 2.4. Rahvusvahelise ja siseriikliku koostöö arendamine.
- 2.5. Koostööd ja toimivaid teenuste lahendusi puudutavate teadmiste ja oskuste kogumine, talletamine, õppimine, koolitamine.

Kavandatav koostöö ja edasiste koostöövõrgustike loomise valikud

MTÜ Arenduskoda on ellu kutsunud peamiselt piirkonna

ühiste probleemide lahendamiseks ning seda eelkõige läbi koostöö korraldamise erinevates valdkondades ja erinevate sihtgruppidega. Vastavate tegevuste korraldamiseks on moodustatud erinevaid tööühmi ja viidud läbi koolitusi ning tehtud meeskonnatöid.

Arengustrateegia koostamise raames moodustati kaks tööühma:

- 1) Elukeskkonna parandamine.
- 2) Uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine, et tõsta maapiirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses.

Erinevate seminaride, koosolekute, tööühmade käigus on selgunud palju probleeme ja vajadused, mis on ühised kogu piirkonnale.

Erinevaid sihtühmi ja valdkondlikke tööühmi kutsub kokku MTÜ Arenduskoda juhataja vastavalt vajadusele või koordineeritud tegevuste korraldajatele.

MTÜ Arenduskoda senise tegevuse arendamisel on selgunud aktiivsed, motiveeritud inimesed, keda üritatakse hoida ning edasi arendada.

Kogu piirkonna kaasamiseks MTÜ Arenduskoda tegevusse tutvustatakse aktiivselt tegevusgrupi üritusi, projektikonkurse ja positiivseid näiteid nii oma piirkonnast kui ka teistelt tegevusgruppidele. Arenduskoda LEADER infolehte levitatakse mitmeid eri kanaleid kasutades (omavalitused, liikmed, mitmeliikmed (osalevad mitteliikme staatuses aktiivselt arenduskoda tegevuses), kohalikud kultuuriasutused, kauplused, külamajad jms.).

Koostöövõrgustike arendamisel tuleb eelkõige lähtuda sihtgruppide vajadustest ning vastavad tegevused on kavandatud MTÜ Arenduskoda iga-aastastes rakenduskavades (erinevad ümarlauad, tööühmad jms.).

Piirkondliku koostöö osas on eriline tähelepanu suunatud tegevusgrupi sees erinevate piirkondade vahelisele infovahetusele ja selle igakülgele paremale korraldamisele (kontaktisikud, info kodulehel jms.). Kuna tegevuspiirkonna üheks oluliseks ühiseks teemaks on üles kerkinud mainekujundus (nii arusaamine piirkonnast tegevusgrupi sees kui piirkonna tutvustamine väljaspool), siis peab osa tegevusi kindlasti olema seotud piirkonna ühtse mainekujundusega.

Partner tegevusgruppidega Eestist toimub infovahetus juhatuse ja tegevjuhtide tasemel. Seni on partneritega läbi viidud ühisüritusi (konverentsid, õppereisid jms.).

Rahvusvahelise koostöö arendamise osas tehakse edaspidigi koostööd Soome Tampere piirkonna Pirkan Helmi tegevusgrupi ja Pomootori tegevusgrupiga. Kavas on luua sidemeid veelgi.

Strateegia seosed Eesti maaelu arengukava ja tema telgedega

Prioriteetide vaheline vahendite jaotus

MTÜ Arenduskoda strateegia on seotud Eesti maaelu arengukava ning seal käsitletud telgedega. Peamiselt seostub strateegia Eesti maaelu arengukava 1.telje Põllumajandus- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamine ning 3.telje Maapiirkondade elukvaliteet ja maamajanduse mitmekesistamine. Seosed on kirjeldatud vastavate meetmete kirjeldavas osas.

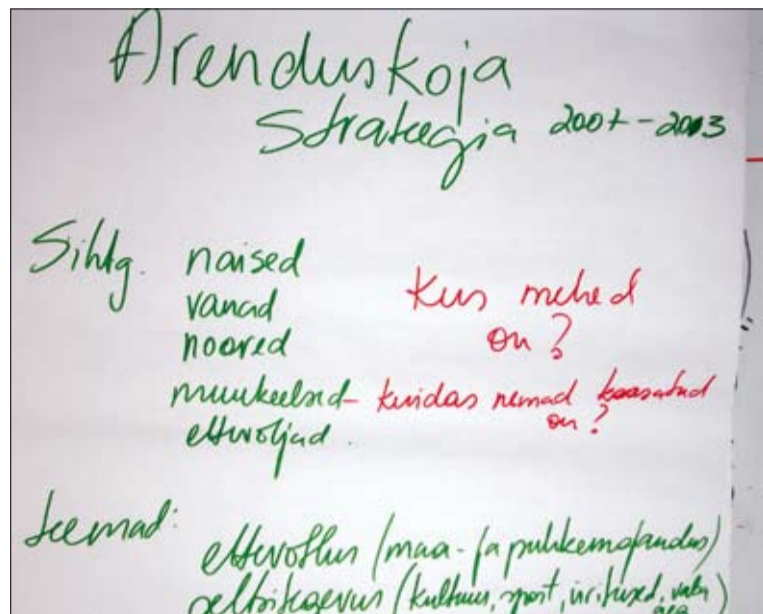
Strateegia prioriteetide vaheline jaotus on kokku lepitult 50% vahenditest 1.prioriteedi: Elukeskkonna parandamine eesmärkide täitmiseks ning 50% vahenditest 2.prioriteedi: Uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine, et tõsta maapiirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses eesmärkide täitmiseks.

Kavandatavate meetmete loetelu

PRIORITEET 1 võimalikud rakendatavad meetmed

Meede 1.1. Kohaliku elukeskkonna arendamise investeringutoetus, võimalikud tegevused on:

- Tervise- ja matkaradade rajamine ja korrastamine.
 - Spordi- ja mänguväljakute rajamine ja korrastamine.
 - Avalike randade, supiskohtade, paadi- ja ujumissildade korrastamine (riietuskabiinid, avalikud käimlad, atraktsioonid, infoviidad ja -tahvlid, laudteed jms.).
 - Külaplatside rajamine ja korrastamine (välilavad, pingid, avalikud käimlad, kiiged, lõkkeplatsid, generaatorid, valgustus, prügikastid jms.).
 - Rahvamajade, külamajade, külakeskuste renoveerimine, korrastamine ja uute funktsioonide lisamisega kaasnevad tegevused (näiteks olemasoleva hoone laiendus uue funktsiooni lisamiseks).
 - Avalike parkide ja haljasalade renoveerimine ja korrastamine (istikud, muru rajamine, pargipingid, prügikastid, käändude juurimine, võsa lõikamine jms.).
 - Avalike ajaloo- ja kultuuripärandi objektide korrastamine ning nende juurde kuuluva tugiinfrastruktuuri loomine.
 - Kohaliku tähtsusega muuseumide rajamine ja korrastamine.
 - Eelpool nimetatud hoonete ning valdkondadega seonduva sisustuse ja tehniliste vahendite soetamine.
- Meede 1.2. Seltsitegevuse, spordi ja kultuuripärandi väärtustamine läbi omaalgatusliku tegevuse ja võimalikud tegevused seonduvad alljärgnevaga:
- Kohalike ühenduste sisemine tugevdamine ja teadlikkuse suurendamine (koolitus- ja infopäevad, kursused, seminarid jms.).
 - Kogemuste saamine ja vahetus erinevatelt partneritelt (õppereisid, võistlused, festivalid jms.).
 - Koduloo uurimine, ajaloo talletamine ja legendide kogumine.
 - Kohaliku tähtsusega ürituste korraldamine (külapäevad, piirkondlikud üritused jms.).
 - Heakorra tööde ja talgute

LEADER koolituste käigus valmis kuhjade viisi abimaterjale ja mustandeid.

Foto Heiki Vuntus

korraldamine.

- Rahvusliku käsitöö propageerimine, käsitöövõtete ja oskuste edasiandmine, näiteks: sepised, käsitöö, rahvariided jne (koolitused, kursused, näitused, üritused jms.).

- Rahvaspordi propageerimine (üritused, võistlused jms.).

Meede 1.3. Erinevate elanikegruppide kaasamise toetus ja võimalikud tegevused on:

- Omaalgatuslikud kaasamise projektid (koolitused, infopäevad, üritused, õppereisid jms.).
- Töö- ja puhkelaagrite korraldamine.

- Klubilise tegevuse toetamine.

- Integratsiooni projektid.

- MTÜ Arenduskoda arendustegevused (peamiselt nõustamistegevused, initsiatiivkate inimeste ühendamine, motiveerimine ja rakendamine jms.).

Meede 1.4. Piirkonna ühine maine kujundamise toetus ja võimalikud tegevused on:

- Kohalikku paikkonda tutvustavate materjalide koostamine ja väljaandmine (trükised, filmid, CD-d, DVD-d jms.).
- Teavitustegevused (meedia, reklaam).

- Messidel osalemine.

- Mainekujundusstrateegia koostamine ja idkronkursside korraldamine.

- Piirkonna ühisüritused (partneritega, sh välispartner).

- Piirkonna edulugude tutvustamine.

- Piirkonna tuntud isikute kaasamine mainekujundusse.

- Tegevuspiirkonna ühtse kodulehe koostamine.

PRIORITEET 2 võimalikud rakendatavad meetmed:

Meede 2.1. Ettevõtluse arendamise toetus ja võimalikud tegevused on:

- Koolitused (valdkonnad näiteks nagu raamatupidamine, turu-uuringud, seadusandlus, täiend- ja ümberõpe).
- Planeerimine ja projekteerimine.
- Ettevõtete seadmete kaasajastamine.
- Bioenergia tootmise ja tasuvuse analüüsid.

- Olemasolevate ruumide, ehitiste, infrastruktuuri rajatiste renoveerimine.

- Praktikastipendiumi rakendamine.

- Patenteerimine ja tootearendus.

- Turundus ja reklaami alaste tegevuste teostamine.

- Ettevõtlus õppe rakendamine piirkonna koolides (õpilasfirmad, ettevõtlus õpe piirkonna koolide programmides, õpetajate koolitus).

- Ettevõtluse mitmekesistamine mittepõllumajandusliku tegevuse suunas (alternatiivsete tegevuste soodustamine), tööstuslikus ja militaaraladel kasutuses olnud maa-alade ja rajatiste kasutusele võtt uutes funktsioonides (näiteks kultuuristandused kasutusest välja langemisele).

- Looduskeskkonda risustavate hoonete lammutamine.

- Stardiabi rakendamine õpilasfirmadele.

Meede 2.2. Ajaloo- ja kultuuripärandi väärtustamise toetus ja võimalikud tegevused on:

- Ajaloo- ja kultuuripärandi objektide korrastamine ning nende juurde kuuluva tugiinfrastruktuuri loomine (sh mõisad, rannakülad, kirikud, surnuaiad, muinaslinnused, kohaliku tähtsusega muuseumid jms.).
- Sadamate ja laatrikohtade korrastamine.

- Piirkonnale omaste ajalooliste teemaürituste korraldamise toetamine, mis aitavad tugevdada piirkonna identiteedi tekkimist.

Meede 2.3. Siseriikliku ja rahvusvahelise koostöö arendamine ja võimalikud tegevused on:

- Kogemuste vahetamise reisiid, edulugudega tutvumine jms.
- Messide, konverentside, ettevõtluspäevade, seminaride, konkursside korraldamine ja külastused.

- Väliskülaliste ja partnerite vastuvõtmine.

- Koostöö teadus- ja õppeasutustega (toote arendus, kutse-eelõpe, uuringud, analüüsid).

- Ettevõtjate ümarlauad (sektorite ja valdkonna põhised), klastripõhiste võrgustike tegevuste soodustamine.

Koolitus

2007. ja 2008. aastal viidi LEADER programmi raames tegevuspiirkonnas läbi mitmeid koolitusi, mis osavõtjate hinnangul olid väga kasulikud ja vajalikud:

- Kogukonnakaasajate (sh muukeelse kogukonna esindajatele) ja liidrite ning noorteliidrite ja juhendajate koolitus.
- Projektkirjutamise ja -juhtimise ning äriplaani koostamise koolitus.
- Meeskonnakoolitus.
- Ühistegevusalane ja võrgustikutöö koolitus.
- Mainekujundusalane koolitus.
- Partnerlusele põhineva strateegia ülesehituse ja koostamise protsess.

Osavõtjate hinnanguid ja soove arvestades on MTÜ Arenduskoda edasistes tegevustes kindel ja tähtis koht nii uutel koolitustel kui ka juba alanud koolituste jätkukursustel. Kavandatud on läbi viia temaatilised projektkirjutamise ja -juhtimise kursused lähtuvalt MTÜ Arenduskoja LEADER strateegia alusel rakenduvatest meetmetest. Jätkukursused toimuvad mainekujundusalasel koolituse

Arenduskoja koolitustel olid valdavalt esindatud naissoo esindajad. See-
ga eelmise lk fotol olev küsimus "Kus mehed on?" on igati õigustatud.

Foto Heiki Vuntus

sel ja võrgustikutöö koolitusel.

Välissuhtluse ja koostööprojek-
tide vajadustest lähtuvalt on kavas
inglise keele kursuste läbiviimine.
Projektkirjutamise kursusest lähtu-
valt on kavas korraldada arvutikur-
suseid (Word, Excel) ning raama-
tupidamise kursuseid (konkreetselt

projekti raamatupidamise osas).

Lähtuvalt energeetiliste ressursside
säästlikust ja keskkonnasõbralikust
kasutamisest toimuvad ka koolitused
bioenergeetilisest tootmisest.

Koolitused ja uuringud on kirjel-
datud vastavalt iga-aastasest raken-
duskavades.

Strateegia koostamise kirjeldus

Strateegia koostamise lähteülesande järgi pidi strateegia hõlmama Tapa valla, Kadrina valla, Vihula valla, Ambla valla, Kuusalu valla ja Loksa linna territooriumi. Kõikidel piirkonna omavalitsustel olid olemas varasemalt väljatöötatud arengukavad, mida sai kasutada alus- ja analüüsimaterjalina.

Töid teostati ajavahemikul november 2007. kuni mai 2008. aastal. Selles ajavahemikus koostati MTÜ Arenduskoda piirkonna strateegia, mis hõlmab ühtlasi ka lähiaja tegevuskava (rakenduskava) ja meetmete kirjeldusi.

Strateegia välja töötamine oli jagatud 6 etappi, mille sisu oli alljärgnev:
I etapp. Sissejuhatus tööprotsessi, kus ülesandeks oli strateegia väljatöötamise protsessi käivitamine ning protsessi mõjutavate sisemiste ja väliste tegurite väljaselgitamine. Tegevused, mis läbi viidi:

· Piirkonna arengut sätestavate ja mõjutavate dokumentide koondamine ja dokumentidega esialgne tutvumine.

· Töögruppide moodustamine, töögrupi väliste sidus- ja võtmeisikute määramine.

· Strateegia koostamises osalejatele seminari läbiviimine strateegia koostamise meetodidest, sh ka esimese ajurünnaku läbiviimine.

II etapp. Piirkonna sotsiaal-majandusliku olukorra ning sihtgruppide analüüs

Teine etapp andis vastuse küsimustele, milline on piirkonna olukord, iseärasused ja arengueeldused. Millised on probleemid ja vajadused tulenevalt hetkeolukorrast. Kirjeldused, analüüs ja hinnangud piirkonna ja tema keskkonna seisundi ning arengute kohta. Samuti oluliste sihtgruppide kirjeldused ning sihtgruppide vajaduste kirjeldused.

Tegevused, mis läbi viidi:

· Sotsiaalsel, majanduslikku ja keskkonna seisundit iseloomustava koondandmestiku koostamine ja analüüs.

· Kehtivate arengudokumentide ja nende rakendatuse analüüs.

· Hetkeolukorrast tulenevate probleemide ja arenguvajaduste esiletuimine.

· Olukorrale hinnangu andmine (SWOT-analüüs) ja arengueelduste analüüs.

· Sihtgruppide analüüs, kirjeldus ja vajadused.

III etapp. Arenduskoda piirkonna visiooni kujundamine

Kolmandas etapis koostati piirkonna tulevikuvisionid läbi kahe prioriteedi, mis sätestas soovitud arengusihhi pikemaks perioodiks.

IV etapp. Piirkonna strateegia eesmärkide väljatöötamine

Neljandas etapis töötati välja piirkonna arenguvisioni realiseerimiseks eesmärgid.

V etapp. Piirkonna strateegia rakenduskava(de) koostamine

Viendas etapis koostati piirkonna strateegia rakenduslik osa. Selleks töötati välja ja lepitati kokku projektiideed, nende rahastamise alused ja vastutajad. Toimus meetmelehtede täitmine ja seeläbi meetmete kirjeldamine.

Tegevused, mis läbi viidi:

· Vastavalt strateegia eesmärkidele tegevuste sõnastamine.

· Projektiideede sõnastamine.

· Projektide rahastamise alused ja elluviimise korralduse väljatöötamine.

· Meetmelehtede väljatöötamine

· Rakenduskava koostamine.

VI etapp. Piirkonna strateegia vormistamine.

Viimases etapis toimus piirkonna strateegia avalikustamine. Edasi viidi sisse tehtud ettepanekud, muudatused ning seeläbi strateegia kinnitamine MTÜ Arenduskoda üldkoosoleku poolt.

Strateegia koostamise organisatsioonilise korralduse kirjeldus

MTÜ Arenduskoda piirkonna strateegia koostamise organisatsiooni moodustasid:

1. Juhtgrupp. Juhtgrupi ülesanded olid:

- Protsessi koordineerimine ja järelvalve strateegia koostamise üle.

- Protsessi käigus võimalike muu-

tuste üle otsustamine.

- Protsessi käigus produtseeritud tulemuste vastuvõtmine ja kinnitamine enne nende avalikustamist.

2. Piirkonna tegevjuht ja konsultant ehk projektijuht. Kogu strateegia koostamist koordineeris piirkonna tegevjuht. Konsultandi ehk projektijuhi ülesandeks oli strateegia protsessi nõustamine, töö käigus kasutatava meetodika koostamine (nii üldise kui ka iga etapi kohta eraldi), seminaride meetodiline ettevalmistamine ja tulemuste formuleerimine, juhtgrupi töö juhtimine, teemagruppide töökoosolekute ettevalmistamine ning produtseeritavate arengudokumentide ja nende osade lähtetekstide koostamine. Projektijuht oli Tiina Vilu.

3. Teemagrupid – vastavalt projektile oli neid 2 (1. Elukeskkonna parandamine ja 2. Uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine, et tõsta maapiirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses). Teemagruppide liikmeskonna moodustasid omavalitsuste, ettevõtjate ja ühiskondlike organisatsioonide vastavate valdkondade spetsialistid (esindajad). Liikmete maksimaalne hulk ei olnud piiratud. Sõltuvalt arutuse all olevast teemast võis teemagrupi osalema kutsuda erinevaid spetsialiste (ettevõtjad, mittetulundusühingud, maavalitsus, muud valitsusasutused jt esindajad). Teemagrupi tööd juhtis teemagrupi juht. Teemagrupi töö üldiseks ülesandeks oli oma valdkonna olukorra analüüsimine ja arengutegevuste väljatöötamine vastavalt (projektijuhi poolt) etteantud meetodikale ja strateegia koostamise protsessile. Teemagruppide loetelu ja käsitletavat teemat lepitati kokku protsessi käivitamise sissejuhatuses etapis.

Avalikkuse kaasamine toimus kogu protsessi vältel kohaliku ajakirjanduse kaudu, LEADER piirkonna lehe kaudu ja ühiseminaridel/koolitustel, mis olid avalikud üritused kõikidele. Avalikkuse kaasamise kord ja töötulemuste avalikustamine protsessi käigus lepitati kokku strateegia juhtühendas.

Oskuste omandamine ja tegevuspiirkonna arendamine

Kaasamine

Kaasamise temaatika on tegevuspiirkonna strateegia kõige olulisem element. Kaasamisel tuleb eriti tähelepanu pöörata sihtgruppidele ja kogukondadele, kelle enda initsiatiiv ja algatusvõime on mingil põhjusel väike. Kaasamisega soovime vältida nn valgeid laike tegevusgrupi territooriumil. Piirkonna võimalikult suur kaasatus LEADER tegevustesse on garantiiks ka strateegia eesmärkide paremal realiseerumisel.

Kaasamisel kasutab MTÜ Arenduskoda eelkõige tegevusgrupi liikmesorganisatsioone.

MTÜ Arenduskoda kaasab erinevaid huvigruppe nii protsesside ettevalmistamisel, otsuste vastuvõtmisel kui ka otsuste realiseerumise seireprotsessis. Selleks kasutatakse erinevaid teid: infopäevad, trükised, internet, ühised ideereisid, töökoosolekud, ümarlauad jms. Samuti pakume kogukondadele otsest nõustamist ja tehnilist abi tegevuste elluviimiseks. Kaasamisprotsessis on tähtis osa nii noorte, eakate kui ka muukeelse kogukonnaliikmete soovide ja vajaduste arvestamine, et tõsta nende huvi oma elukeskkon-

na kvaliteetsemaks muutmisel. Piirkonna elanike teavitamine

Teavitamise ja kaasamise tegevused on suunatud laiale avalikkusele ja otseselt tegevuspiirkonna kogukondadele.

Piirkonna elanike, organisatsioonide ja ettevõtete teavitamiseks LEADER tegevusest ning väljakuulutatud projektikonkurssidest kasutatakse mitmeid erinevaid võimalusi:

· MTÜ Arenduskoja koduleheküljel (www.tapa.ee/arenduskoda). Kavas on kodulehekülje kaasajastamine ja muutmine dünaamilisemaks.

· Liikmeomavalitsuste interneti koduleheküljed.

· MTÜ Arenduskoda LEADER infoleht.

· Infopäevad ja koosolekud kogukondades.

· Liikmeomavalitsuste ajalehed.

· Maakondade (Lääne-Viru, Järva, Harju) ajalehed.

· Erinevad temaatilised trükised.

Tegevusgrupi liikmete teavitamisel ja kaasamisel kasutatakse personaalsemaid teabevahetuse viise, sh ka meililistid.

Strateegia elluviimise kava

Strateegia üle jooksvat seiret teostavad meetmete ja tegevuste löikes MTÜ Arenduskoja juhatus koos meetmete raames moodustatava taotluste hindamiskomisjoniga. Võimalusel kaasatakse eksperte hinnangute andmisel. Strateegiat hinnatakse prioriteetide osas eraldi, võimalusel tuuakse välja prioriteetide vahelised seosed. Rakendatavate meetmete osas tehakse igal aastal ülevaade, mille tulemusel hinnatakse strateegia ellu viimist ning võimalusel kaalutakse muudatuste sisse viimist 2010. aastal. Iga-aasta 1. novembriks koostatakse uus rakenduskava järgmiseks aastaks, millele eelneb samuti eelneva aasta tegevuste analüüs ja hindamine. Iga-aastaselt rakenduskavas sätestatakse vastavalt eesmärkide hindamisele uus meetmete rakendamise osa, st milliseid konkreetseid meetmeid kavatakse rakendada ja kui suure ulatuses.

Strateegia tulemuslikkuse analüüs teostatakse strateegia hindamise juhendi alusel, mille töörihmad perioodi lõpus täidavad ning, mille juhatus üldkoosolekule kinnitamiseks esitab. Hindamisel on ära toodud meetmete löikes planeeritud väljundnäitajad, tulemusnäitajad ja mõjunäitajad; reaalset saavutatud tulemusi (numbrilist) ning ka hinnang eesmärkide saavutamisele. Vastavad näitajad on toodud iga vastava meetme kirjelduses eraldi. Näitajate hindamine ja analüüs koostamine toimub 2013. aasta detsembriks. Tulemuste mõõtmiseks ja hindamiseks kasutatakse projektide ja tegevuste elluviimisel vastavaid aruandluse vorme, mis sätestavad tegevuse/projekti elluviimise eest vastutavale organisatsioonile või projektijuhtile kohustuse koguda, dokumenteerida ja analüüsida näitajaid.

MTÜ Arenduskoja LEADER-infoleht

Jagatakse tasuta arenduskoja liikmesomavalitsustes (Ambla, Kadrina, Kuusalu, Tapa ja Vihula vald ning Loksa linn).

Roheline tn 19, Arenduskoda

Üldinfo – tel 325 8690, faks 325 8695.

Ajalehte saab lugeda – tapa.ee/arenduskoda,

e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee

Toimetaja Heiki Vuntus – tel 325 8696, mobiil 5648 5208

Küljendaja ja kujundaja Liina Kald – mobiil 528 7998

Trükitud trükikojas Trükis – Pargi 27F, Jõhvi, tel 337 2666

Trükiarv 6000. Leht ilmub kolm korda.